

**CONFERINȚA DE ADERARE
LA UNIUNEA EUROPEANĂ
– MUNTENEGRU –**

**Bruxelles, 10 iulie 2026
(OR. en)**

AD 54/26

LIMITE

CONF-ME 18

DOCUMENT DE ADERARE

Subiect: POZIȚIA COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE
– Capitolul 8: Politica în domeniul concurenței

POZIȚIE COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE

Capitolul de negociere 8: Politica în domeniul concurenței

Prezenta poziție a Uniunii Europene se bazează pe poziția sa generală pentru Conferința de aderare cu Muntenegrul (AD 23/12 CONF-ME 2) și face obiectul principiilor de negociere adoptate în cadrul acesteia, și anume:

- orice opinie exprimată de una dintre părți cu privire la un capitol al negocierilor nu va aduce în niciun fel atingere poziției care poate fi adoptată cu privire la alte capitole;
- acordurile – inclusiv cele parțiale – la care s-a ajuns pe parcursul negocierilor cu privire la capitolele care trebuie examinate succesiv nu pot fi considerate definitive înainte de obținerea unui acord global;
- precum și al cerințelor prevăzute la punctele 24, 28, 41 și 44 din cadrul de negociere.

UE încurajează Muntenegrul să continue procesul de aliniere la acquis-ul UE, semnalând că dispoziții suplimentare de acquis pot intra în vigoare înainte de aderare, astfel încât să garanteze punerea efectivă în aplicare și asigurarea respectării acquis-ului și să elaboreze, încă înainte de aderare, politici și instrumente cât mai apropiate de cele ale UE.

UE ia act de faptul că Muntenegrul, în pozițiile sale de negociere AD 8/19 CONF-ME 1 și AD 14/26 CONF-ME 11, acceptă acquis-ul din cadrul capitolului 8, astfel cum era în vigoare la 1 aprilie 2026, și că Muntenegrul declară că va fi pregătit să îl pună în aplicare până la data aderării sale la Uniunea Europeană.

Politica antitrust și fuziunile

În ceea ce privește cadrul legislativ al Muntenegrului, UE consideră că, prin noua Lege privind protecția concurenței adoptată în 2026 și prin legislația de punere în aplicare, Muntenegrul se aliniază la articolele 101, 102 și 106 din TFUE, la Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului, la Directiva (UE) 2019/1 și la celelalte dispoziții ale acquis-ului în domeniul antitrust și al fuziunilor. În plus, Legea privind procedurile de despăgubire pentru prejudiciile cauzate de încălcarea concurenței pe piață, adoptată în 2026, se aliniază la Directiva 2014/104/UE. Alinierea într-o mai mare măsură la acquis-ul aplicabil instrumentelor antitrust și privind fuziunile este asigurată prin adoptarea mai multor acte legislative secundare în baza Legii privind protecția concurenței. UE constată că în noua Lege privind protecția concurenței se renunță la sistemul decizional al Agenției pentru Protecția Concurenței (APC) în ceea ce privește cererile de exceptare individuală, în conformitate cu acquis-ul UE în domeniul protecției concurenței. De asemenea, legea conferă APC suficiente prerogative de a dispune încetarea unei încălcări, de a impune măsuri provizorii și de a accepta angajamente; mai mult, legea conferă APC autoritatea de a impune penalități cu titlu cominatoriu și de a propune Curții corecționale quantumul amenzilor. Muntenegrul trebuie să continue să urmărească dezvoltarea acquis-ului și astfel să asigure alinierea în timp util și să își adapteze în continuare legislația, de exemplu prin dispoziții care pot fi puse în aplicare numai după aderarea la UE [cum ar fi dispozițiile privind cooperarea transfrontalieră în temeiul Directivei (UE) 2019/1].

UE ia act de faptul că de-a lungul anilor a fost consolidată capacitatea curților corecționale și că, treptat, s-a constituit un corpus de anchete judiciare eficace și eficiente în cooperare cu APC și un istoric de măsuri luate în privința neregulilor detectate, inclusiv prin impunerea de sancțiuni disuasive, după caz.

UE constată că organismele competente în domeniul politicii concurenței, în special APC, dispun de capacități administrative suficiente, susținute de bugete anuale în creștere pentru APC. UE salută acțiunile ferme ale Muntenegrului în acest domeniu, în special recrutarea și formarea mai multor responsabili de caz. UE ia act de adoptarea Planului de acțiune pentru consolidarea capacităților administrative în cadrul capitolului de negociere 8, care conține un plan temeinic pentru recrutarea în continuare a personalului necesar în cadrul APC și al ministerelor de resort, precum și pentru intensificarea cursurilor de formare și sporirea angajamentelor bugetare până la data aderării. În plus, UE salută sistemul instituit pentru formarea judecătorilor, inclusiv în cooperare cu Centrul pentru formarea magistraturii și a ministerului public din Muntenegru.

Ajutoarele de stat

În ceea ce privește cadrul legislativ privind ajutoarele de stat al Muntenegrului, UE consideră că Legea privind controlul ajutoarelor de stat adoptată în 2025 și legislația secundară pertinentă se aliniază la articolele 107 și 108 din TFUE și la acquis-ul relevant al UE privind ajutoarele de stat. Legea asigură statutul juridic adecvat al alinierii la acquis-ul privind ajutoarele de stat, inclusiv în ceea ce privește cadrul de reglementare privind lista normelor privind ajutoarele de stat. La fel ca în domeniul antitrust și al fuziunilor, Muntenegru trebuie să continue să urmărească dezvoltarea acquis-ului în materie de ajutoare de stat și astfel să asigure alinierea în timp util și adaptarea în continuare a legislației sale.

UE ia act de faptul că Legea privind protecția concurenței prevede independența operațională a autorității pentru ajutoare de stat prin extinderea mandatului APC pentru a include controlul ajutoarelor de stat.

UE salută faptul că Muntenegru a consolidat capacitatea administrativă a APC în ceea ce privește controlul ajutoarelor de stat, în special prin recrutarea mai multor responsabili de caz. UE constată evoluția treptată a situației asigurării respectării legii, cu accent pe notificările și controalele *ex ante*, ceea ce indică îmbunătățirea treptată a sistemului de control al ajutoarelor de stat și o bună conștientizare din partea furnizorilor de ajutoare de stat, atât în rândul autorităților centrale, cât și al celor locale. De asemenea, UE salută gama largă de activități de informare organizate de APC pentru furnizorii de ajutoare de stat și întreprinderi, precum și eforturile de a iniția contacte cu facultățile de drept, de științe politice și economice ale universităților, pe teme legate de concurență și de ajutoare de stat.

În plus, UE salută sistemul instituit și funcțional de verificare *ex ante* și de monitorizare *ex post* a ajutoarelor de stat în Muntenegru. UE ia act de faptul că autoritatea competentă APC poate efectua o evaluare a compatibilității măsurilor de ajutor în cazuri complexe și, dacă este necesar, poate dispune recuperarea ajutorului ilegal. UE constată că Muntenegru înregistrează o îmbunătățire treptată și, în general, un nivel satisfăcător de asigurare a respectării legii în acest domeniu și solicită Muntenegrului să își mențină eforturile și să continue să îmbunătățească situația și să obțină rezultate în acest domeniu.

În ceea ce privește **investigațiile specifice referitoare la ajutoarele de stat** în legătură cu ajutorul de stat potențial incompatibil acordat în **sectorul transportului aerian**, în special societății Montenegro Airlines, UE constată că, în perioada cuprinsă între 2019 și 2024, Muntenegru a desfășurat patru investigații oficiale din oficiu cu privire la toate ajutoarele de stat potențiale acordate începând din 2012 (inclusiv Legea privind investițiile în consolidarea și dezvoltarea Montenegro Airlines din 2019) și a adoptat trei decizii de recuperare în legătură cu ajutoare de stat incompatibile, inclusiv privind chestiuni referitoare la recuperarea în contextul insolvenței. De asemenea, UE salută faptul că APC a luat inițiativa unor acțiuni suplimentare față de solicitarea inițială din cadrul criteriului de referință pentru închidere, de exemplu pentru a investiga problema (dis)continuității economice dintre Montenegro Airlines și noul transportator național ToMontenegro și posibilul ajutor de stat acordat acestuia din urmă. UE consideră că, prin intermediul investigațiilor din oficiu menționate anterior, APC a lansat investigațiile și etapele procedurale necesare în acest caz de referință. Conștientă că procedurile de faliment în fața unei instanțe comerciale pot dura mult timp, UE invită Muntenegru să raporteze semestrial cu privire la orice evoluție care ar putea duce la recuperarea efectivă a ajutorului de stat incompatibil în cazul respectiv, precum și cu privire la evaluarea completă referitoare la (dis)continuitatea economică dintre Montenegro Airlines și noul transportator național ToMontenegro, inclusiv cu privire la posibilul ajutor de stat acordat acestuia din urmă.

Referitor la cazul din sectorul aluminiului, în special societatea Kombinat Aluminijuma Podgorica (KAP), UE constată că activele acesteia au fost preluate de „Politropus Alternative” d.o.o. Tivat și „Uniprom” d.o.o. Nikšić în 2014. În decizia sa din 11 martie 2016, Comisia pentru controlul ajutoarelor de stat a concluzionat că nu există continuitate economică între KAP și noii proprietari ai activelor sale. Uniprom a continuat să exploateze topitoria de aluminiu la o scară mai mică, dar și-a încetat efectiv activitatea în decembrie 2021. UE ia act de rezultatul evaluării specifice efectuate de Comisia pentru controlul ajutoarelor de stat, potrivit căreia Uniprom nu a beneficiat de ajutoare de stat incompatibile.

Referitor la cazul infrastructurii de transport, în special autostrada Bar-Boljare, UE ia act de concluziile APC potrivit cărora nu au fost acordate ajutoare de stat incompatibile la finanțarea construirii tronsoanelor Smokovac-Mateševica și Mateševica-Andrijevica și a exploatării comerciale a celui dintâi, în special în ceea ce privește întreprinderea de stat „Monteput”.

Analizând aplicarea generală, UE salută rezultatele obținute de APC în ceea ce privește identificarea și investigarea cazurilor de acordare a unor ajutoare posibil incompatibile și măsurile luate pentru recuperarea acestora. UE invită Muntenegrul să continue să înregistreze în mod corespunzător ajutoarele de stat, atât cele compatibile, cât și cele incompatibile, în registrele specifice privind ajutoarele de stat și în rapoartele anuale privind ajutoarele de stat.

În ceea ce privește ajutoarele de stat în sectoarele agriculturii și pescuitului, UE face trimitere la pozițiile comune ale Uniunii Europene pentru încheierea capitolului 11: agricultură și dezvoltare rurală (AD 22/25 CONF-ME 9/25) și, respectiv, capitolului 13: pescuit (AD 21/25 CONF-ME 8/25).

În ceea ce privește ajutoarele care intră în sfera de aplicare a prezentului capitol, UE reamintește că, în conformitate cu articolul 108 alineatul (1) din TFUE, măsurile de ajutor existente fac obiectul unei proceduri de examinare în temeiul căreia Comisia poate, în cooperare cu statul membru, să propună modificări ale unei măsuri de ajutor existente, atunci când este cazul, pentru a asigura compatibilitatea cu piața internă.

În măsura în care Muntenegrul dorește ca măsurile de ajutor care au fost puse în aplicare anterior și care vor rămâne aplicabile după data aderării să fie considerate ajutor existent în sensul articolului 108 alineatul (1) din TFUE, UE invită Muntenegrul să întocmească o listă a acestor măsuri de ajutor pe care APC le consideră compatibile cu acquis-ul și să transmită această listă Comisiei spre examinare.

Lista trebuie să conțină următoarele informații, care trebuie să fie prezentate într-un format de raportare concret furnizat de Comisie:

- toate măsurile de ajutor (atât scheme de ajutor, cât și ajutoare individuale) care (i) au fost puse în aplicare înainte de aderare și care vor fi aplicabile după aderare; (ii) care au fost evaluate de APC; și (iii) pe care APC le-a considerat compatibile cu acquis-ul;
- orice informație esențială pentru evaluarea de către Comisie a compatibilității măsurilor de ajutor de pe listă.

Lista ar trebui să fie actualizată periodic până la data aderării.

Ajutorul care este inclus pe listă și în privința căruia Comisia, în urma examinării, nu a prezentat îndoieli serioase cu privire la compatibilitate va fi considerat ajutor existent după data aderării.

UE informează Muntenegrul că măsurile de ajutor puse în aplicare cu mai mult de zece ani înainte de data aderării vor fi întotdeauna considerate ajutor existent.

În Tratatul de aderare se va include o trimitere la lista ajutoarelor de stat existente și la procedura de redactare a acesteia (așa-numitul „mecanism al ajutoarelor existente”).

Toate măsurile de ajutor de stat încă aplicabile după data aderării care nu au fost identificate ca ajutor existent prin procedura descrisă mai sus sunt considerate ajutor nou la momentul aderării. După aderare, astfel de noi măsuri de ajutor vor putea fi aplicate numai după notificarea lor de către Muntenegru în temeiul articolului 108 din TFUE și după constatarea Comisiei potrivit căreia măsurile de ajutor sunt compatibile cu piața internă.

Liberalizare

UE ia act de faptul că Muntenegru nu are niciun monopol de stat cu caracter comercial, astfel cum se prevede la articolul 37 din TFUE, și că Legea privind protecția concurenței și Legea privind controlul ajutoarelor de stat se aplică întreprinderilor publice sau întreprinderilor cu drepturi speciale sau exclusive, cu excepția cazului în care aplicarea acestora ar împiedica desfășurarea activităților de interes economic general și care sunt încredințate în conformitate cu articolul 106 din TFUE.

UE constată că finalizarea elementelor descrise mai sus îndeplinește cerințele criteriilor de referință pentru închiderea capitolului prevăzute în documentul AD 2/20 CONF-ME 1.

* * *

Având în vedere cele menționate anterior, UE evidențiază faptul că, în acest stadiu, acest capitol nu necesită negocieri suplimentare.

Monitorizarea angajamentelor Muntenegrului și a progreselor realizate cu privire la alinierea la acquis și la punerea în aplicare a acestuia va continua până la aderarea Muntenegrului. UE subliniază faptul că va acorda o atenție deosebită monitorizării tuturor chestiunilor specifice sus-menționate în vederea asigurării alinierii depline a Muntenegrului la acquis-ul din cadrul acestui capitol, precum și a asigurării capacității administrative pentru punerea în aplicare efectivă și asigurarea respectării acestuia. O atenție deosebită trebuie acordată legăturilor dintre prezentul capitol și alte capitole de negociere. O evaluare finală cu privire la respectarea acquis-ului de către legislația Muntenegrului, precum și la punerea în aplicare și îndeplinirea celorlalte criterii de referință, poate fi realizată numai într-o etapă ulterioară a negocierilor. Pe lângă toate informațiile pe care UE le poate solicita pentru negocierile privind acest capitol și care trebuie furnizate conferinței, UE invită Muntenegrul să furnizeze periodic Consiliului de stabilizare și de asociere informații scrise detaliate despre progresele realizate în punerea în aplicare a acquis-ului și în consolidarea capacității sale administrative.

Având în vedere toate considerațiile de mai sus, UE va reveni asupra acestui capitol la momentul potrivit, în cazul în care va fi necesar.

UE ia act de faptul că Muntenegrul, în pozițiile sale de negociere AD 8/19 CONF-ME 1 și AD 14/26 CONF-ME 11, acceptă acquis-ul din cadrul capitolului 8, astfel cum era în vigoare la 1 aprilie 2026. În plus, UE ia act de faptul că Muntenegru declară că va continua procesul de aliniere la acquis și va fi pregătit să îl pună în aplicare până la momentul aderării sale la Uniunea Europeană.

În plus, UE reamintește faptul că, în perioada cuprinsă între 1 aprilie 2026 și încheierea negocierilor, pot să apară noi elemente de acquis.